

گزارش نشست شکل‌گیری دفتر ادبیات نمایشی
در سیما فیلم

نیاز به جدائیت‌های دراماتیک

نزهت بادی

کوتاه‌ترین زمان برای مشاهده نتیجه فعالیت‌های این مرکز بود. مسعود نقاش‌زاده در پاسخ گفت: «فرایند آثار تولیدی فرهنگی، روندی طولانی و دیربازده است و از جنس موضوعاتی محسوب می‌شود که به بار نشستن آن صبوری می‌خواهد. همه ما برای رسیدن به نتیجه مؤثر در ارتقای برنامه‌های تلویزیونی باید صبوری به خرج دهیم.»

یکی از خبرنگاران پرسید با توجه به حجم عظیمی از ادبیات داستانی ایران و جهان که با آن مواجه هستیم، سیر انتخاب و گزینش آثار چگونه خواهد بود؟ نقاش‌زاده به اولویت‌بندی آثار اشاره کرد و گفت: «ما نخست از ادبیات معاصر بعد از انقلاب شروع کردیم تا به تدریج دامنه عملمان را گسترده کنیم. طبیعی است که این فرایند طولانی و گسترده است و بهره‌برداری از این ظرفیت نیاز به برنامه‌ریزی بلندمدت و بردباری دارد.»

کارگردان کودک و فرشته در جواب سؤال یکی از حاضران که درباره تولید تله فیلم در زمینه کودک و نوجوان بود، این گونه پاسخ داد: «در حال حاضر ما در این مجموعه علاوه بر شورای کودک و نوجوان، شورای انقلاب، دفاع مقدس و معارف و گروه اجتماعی داریم که قرار است در تمام آنها با تولید آثار روبه‌رو باشیم، ولی چون به زمان نیاز دارد، هنوز نمی‌توانیم خروجی آن را ببینیم. با این حال اگر به نتایج جشنواره همدان در سه سال گذشته نگاه کنیم، بیشترین جوایز اصلی مربوط به آثار تولیدی سیما فیلم است.»

در ادامه نقاش‌زاده درباره پرسش یکی از حاضران درباره تولید تله فیلم‌هایی با ساختارهای متفاوت و مدرن امروزی توضیح داد: «از آنجا که فیلمنامه از حیث فرم باید جذاب و پرکشش باشد، ما از ابداعات فرمی استقبال می‌کنیم، اما باید به این اصل مهم که تلویزیون یک رسانه ملی و عمومی با مخاطب گسترده است، توجه داشته باشیم و این نوآوری‌های فرمی نباید به سینمای آوانگارد و تجربی تبدیل شود، چون ما ناگزیر به جلب توجه مخاطب هستیم.»

یکی از سؤالات دیگری که در این نشست مطرح شد، درباره پرداختن به مسائل و موضوعات ملت‌هت و روز جامعه بود و مشاور عالی سیما فیلم در پاسخ به آن گفت: «یکی از علائق و آرزوهای ما این است که واکنش نمایشی سریع به مسائل حساس و جاری جامعه نشان دهیم، ولی تولید اثر نمایشی مثل یک برنامه ترکیبی

در روز دوشنبه دوم شهریور جلسهای در خصوص بنیان‌گذاری جدید دفتر ادبیات نمایشی در مرکز سیما فیلم برگزار شد. در این مراسم مسعود نقاش‌زاده به عنوان مشاور عالی مرکز سیما فیلم و مدیر دفتر ادبیات نمایشی، در نشستی با خبرنگاران، توضیحاتی را درباره چگونگی روند شکل‌گیری و عملکرد دفتر ادبیات نمایشی ارائه کرد و گفت: «دفتر ادبیات نمایشی در مجموعه سیما فیلم از سال ۸۷ بر اساس مجموعه‌ای از مقتضیات و نیازها در حوزه برنامه‌های نمایشی شکل گرفته است. هر چند که این ساختار در محدوده سیما فیلم تعریف می‌شود، ولی از جهت شکل و فرایند اجرا کاری است که امیدواریم به تمام سینما تعمیم پیدا کند.»

او در زمینه دلایل لزوم چنین مجموعه‌ای افزود: «از آنجا که بنیادی‌ترین مؤلفه اعتبار و ارزش فرهنگی هر اثر نمایشی متن نمایشی آن است و بخشی از جذابیت اثر و دلیل استقبال مخاطب به متن اثر مربوط می‌شود، هدف اصلی تأسیس دفتر ادبیات نمایشی را باید ارتقای کیفی و کمی متون نمایشی دانست. اساس این کار، کمک به ترسیم نقشه مهندسی فرهنگی سیما از طریق تحقق افق رسانه است.»

مشاور عالی مرکز سیما فیلم به تعریف بخش‌های مختلف دفتر ادبیات نمایشی پرداخت و آن را دارای پنج واحد فعال دانست و گفت: «واحد طرح و برنامه به ارزیابی فیلمنامه‌های رسیده، مدیریت کارگاه‌های فیلمنامه و سفارش نگارش فیلمنامه می‌پردازد. واحد ادبیات داستانی در جهت کشف و استخراج ظرفیت‌های مناسب برای اقتباس در ادبیات داستانی کهن، ایران و جهان و سفارش داستان‌های مناسب اقتباس برای تقویت ادبیات داستانی و نمایشی فعالیت می‌کند. واحد پژوهش‌های برنامه‌ای بر تحقیقاتی که منجر به ارتقای کیفی و توسعه موضوعی متون ادبیات نمایشی می‌شود، نظارت می‌کند. هدف از واحد سایت ایده نیز جذب و کشف ایده‌های عمومی همه مخاطبان در همه زمینه‌هاست که از طریق بازخورد افکار و ایده‌های پیشنهادی مخاطبان می‌توان به موضوعات مورد نیاز و توجه جامعه دست پیدا کرد. واحد توسعه منابع نیز با برگزاری سمینارها و همایش‌ها و کارگاه‌های تخصصی و بانک‌های اطلاعاتی تلاش می‌کند تا به نیاز عظیم و گسترده تولید متون نمایشی پاسخ دهد. در این بخش از نویسندگان و فیلمنامه‌نویسان حرفه‌ای و نیمه حرفه‌ای و جوان نیز در جهت توسعه و تقویت منابع نمایشی بهره خواهیم برد.»

نخستین سؤالی که از مدیر دفتر ادبیات نمایشی پرسیده شد، درباره پیش‌بینی

به ایده نمایشی برگزار کرده است و با چند دانشگاه برای تحقق در این زمینه مذاکره شده است، ولی این موضوع فرایند دشواری است و ما باید دنبال راهکارهایی باشیم که توسعه کمی و کیفی را توأمان حاصل کند.»

او در پاسخ به این که آیا در زمینه تولید آثاری با هزینه‌های بالا با محدودیت مواجه هستید یا خیر، جواب داد: «ما داستان‌ها، طرح‌ها و فیلمنامه‌های خوب و جذابی داریم که اجرا و تولید آن با تله فیلم مغایرت دارد، چون ما غیر از ملاحظات فرم و مضمونی، با محدودیت‌های تولیدی نیز روبه‌رو هستیم، بنابراین ناخواسته بخشی از آثار به همین علت حذف می‌شوند.»

نقاش‌زاده درباره چگونگی مذاکره با نویسندگان آثار اقتباسی اشاره کرد: «اقتباس یعنی برگرفتن، در این صورت انتظار تبدیل نعل به نعل متن از حوزه داستانی به نمایشی انتظار درستی نیست، چون وقتی از یک مدیوم به مدیوم دیگر می‌رویم، ضرورت‌های هر یک فرق می‌کند. بنابراین میزان رجوع نویسنده متن نمایشی به متن مورد اقتباس، به امکانات متن داستانی ربط دارد.» همچنین او در پاسخ به عدم موفقیت در بعضی از مذاکرات برای خرید حق اقتباس، پاسخ داد: «قبلاً برای خرید حقوق ادبیات داستانی، اقدامات مفرد و پراکنده‌ای صورت گرفته است. ما تلاش کردیم با پیروی از عرف این کار و بر اساس امکانات، ارقام درستی را پیشنهاد دهیم، ولی بعضی از نویسندگان به دلایل مختلف حاضر به واگذاری آثارشان نیستند، در حالی که حق خرید اقتباس نمی‌تواند ارزش معنوی و اعتبار اثری را رقم بزند.»

نقاش‌زاده در پاسخ به آخرین سؤال که درباره میزان توجه به فرهنگ سازی، آینده‌نگری و تحلیل‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناسی در متون نمایشی بود، جواب داد: «تمام تلاش مجموعه برای دستیابی به نقشه مهندسی فرهنگی سیما به منظور تحقق مؤثر اهداف افق رسانه است. این افق رسانه ما را به رسانه مطلوب نزدیک می‌کند، رسانهای که به جریان‌های اجتماعی، دینی و فرهنگی واکنش‌های مناسبی دارد.»

و یا مستند تلویزیونی نیست که در زمان کوتاه ممکن باشد، بلکه فرایندی که از شکل‌گیری ایده تا تولید نهایی طی می‌کند، زمان زیادی می‌برد و تولید اثری پخته در این حوزه سخت می‌شود.»

نقاش‌زاده در زمینه پرداختن به شخصیت‌های مهم تاریخی و مذهبی نیز پاسخ داد: «تبلور هویت ملی، فرهنگی و دینی ما از طریق روایت سرگذشت شخصیت‌های بزرگ و فرهیخته محقق می‌شود. ما به راحتی می‌توانیم بر اساس اسنادات تاریخی، سرگذشت‌نامه بنویسیم، ولی برای فیلمنامه نیاز به جذابیت‌های دراماتیک است و این کار را سخت می‌کند.»

یکی از حاضران در ادامه بحث با توجه به این که نمی‌توان از شخصیت‌های بزرگ آثار متعددی ساخت، از اقدامات مرکز برای نظارت بر چنین مجموعه‌هایی سؤال کرد و مدیر دفتر ادبیات نمایشی پاسخ داد: «ما در این زمینه غالباً تحقیقات گسترده، مسووت و هدفمندی را انجام می‌دهیم. در مرحله بعد این تحقیقات در اختیار فیلمنامه‌نویسان قرار می‌گیرد و آنها در تمام مدت نگارش از مشاوره گروه‌های تخصصی و شوراهای نظارتی بهره می‌برند. به هر حال ما سابقه طولانی در تولید برنامه‌های نمایشی نداریم، بنابراین تمرین، ممارست و سرمایه‌گذاری بر زیرساخت‌های توسعه متون نمایشی ضروری است.»

وقتی یکی از حاضران مطرح کرد که یکی از چالش‌هایی که دفتر ادبیات نمایشی با آن روبه‌روست، دراماتیزه کردن مفاهیم انتزاعی مثل عشق، هویت و ایمان ... است، نقاش‌زاده با تأیید آن گفت: «بخشی از اهداف تعریف شده در افق رسانه مفاهیم انتزاعی هستند که پیام روشنی از آن مستفاد می‌شود، ولی هیچ وقت تبدیل به یک ایده دراماتیک نمی‌شود. زیرا تبدیل یک مفهوم مجرد به ایده نمایشی سخت‌ترین کار است و از هیچ قاعده و فرایند مشخصی پیروی نمی‌کند. شورای عالی طرح و برنامه تا به حال جلسات متعددی برای یافتن راه‌های چگونگی تبدیل مفهوم مجرد

سپاس

جناب آقای صفار هرندی

مساعی ارزنده جنابعالی را در خدمت به فرهنگ و هنر ارج می‌نهیم و برایتان آرزوی موفقیت می‌کنیم. خسته نباشید.

فیلم نگار

تبریک

جناب آقای دکتر حسینی

وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی

انتخاب جنابعالی را صمیمانه تبریک می‌گوییم و امیدواریم در مسئولیت خطیر خدمت به فرهنگ و هنر این سرزمین موفق و موید باشید.

فیلم نگار

تسلیت

جناب آقای اصغر هاشمی

جناب آقای حسام نواب صفوی

مصیبت وارده را تسلیت می‌گوییم و در غم شما شریکیم

فیلم نگار

تسلیت

فیلم نگار درگذشت هنرمند ارزشمند عرصه موسیقی، پرویز مشکاتیان را به جامعه هنری کشور و خانواده محترم تسلیت می‌گوید.

قابل توجه فیلمنامه‌نویسان جوان

یک گروه فیلمنامه‌نویسی از علاقه‌مندانی که دوره‌های تکمیلی فیلمنامه‌نویسی را گذرانده‌اند، برای شرکت در کارگاه‌های خود دعوت به عمل می‌آورد.

عزیزانی که مایل به همکاری هستند، برای اطلاع از شرایط حضور در مصاحبه

با شماره‌های

۰۶۹۸۴۶۹۸۰۲۱

۰۹۱۹۱۱۲۷۳۵۴

تماس حاصل فرمایند.